

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

Mielekäs Tulevaisuus -kokeiluhankkeen loppuraportti

Sisällys

1 Hankkeen toteuttaja ja osallistajat	2
2 Hankkeen eteneminen	2
3 Tavoitteiden arviointi	4
3.1 Hankkeen tavoitteet	4
3.1.1 Tavoite 1: Osallistujien tulevaisuustoimijuuden kehittyminen	4
3.1.2 Tavoite 2: Hyvinvointialueen tulevaisuuskeskusteluun moniäänisyyttä	5
3.1.3 Tavoite 3: Tulevaisuustyöskentelyyn osallistamisen toimintamalli	6
3.2 Haasteet ja ratkaisut	7
3.3 Hankkeen kohderyhmä	7
3.4 Hankkeen tuotokset	8
3.5 Viestintä	8
4 Hyödyllisiä oppeja	8
4.1 Hankkeen keskeiset opit	8
4.2 Riskit	9
4.3 Jatkoimenpiteet	10
5 Terveisiä rahoittajalle	10
5.1 Palautetta rahoittajalle	10

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

1 Hankkeen toteuttaja ja osallistajat

Mielekäs Tulevaisuus -kokeiluhanke toteutettiin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen (Keusote) ja Etelä-Suomen Klubitalot ESKOT ry:n yhteistyönä. Klubitalot tarjoavat mielenterveyskuntoutujille tavoitteellista toimintaa arkeen, vertaistukea ja yksilöllistä ohjausta. Hankkeen ydintiimiin kuuluivat Keusoten strategiaproessin suunnittelusta vastaava johtava asiantuntija, Nurmijärven Klubitalon johtaja sekä hankkeen kohderyhmää edustava kokemusasiantuntija. Hankkeen ydintiimin lisäksi keskeisiä toteutuskumppaneita olivat graafinen suunnittelija Nurmijärven Klubitalon yhteisöstä, tulevaisuustyöskentelyn asiantuntija Diakonissalaitokselta sekä hyvinvointialueen talous- ja viestintäpalvelut.

Hankkeen kohderyhmänä olivat Keski-Uudenmaan alueen mielenterveyskuntoutajat. Työpajoihin sekä niitä edeltäneeseen työskentelyyn osallistui jäseniä Nurmijärven ja Tuusulanjärven Klubitalojen yhteisöistä sekä Hyvinkään Verson jäseniä Klubitalojen yhteistyöverkoston kautta.

Hanke kytkeytyi osaksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen tulevaisuustyöskentelyä, jossa keskeisiä osapuolia olivat hyvinvointialueen johtoryhmä sekä kehittämis- ja tulevaisuuslautakunta.

2 Hankkeen eteneminen

Hanke toteutettiin syksystä 2024 kevääseen 2025 osana hyvinvointialueen strategista ennakointi- ja tulevaisuustyöskentelyä. Hankkeessa järjestettiin kaksi työpajaa, joissa Keski-Uudenmaan alueen mielenterveyskuntoutujien voimin opittiin tulevaisuusajattelua ja työskenneltiin hyvinvointialueen tulevaisuuskenaarioiden parissa. Osallistajat suunnittelivat myös Minun tulevaisuuteni -tehtävävihkon, joka sisältää tulevaisuustoimijuutta tukevia tehtäviä.

Työpajojen juoksutus ja sisällöt suunniteltiin ydintiimin voimin kokemusasiantuntijan näkemyksiä vahvasti hyödyntäen. Työpajojen suunnittelussa huomioitiin kohderyhmän tarpeet erityisesti työskentelymetodien valinnassa, aikataulutuksessa ja taukojen määrässä sekä käsiteltävien teemojen mahdollisimman selkeässä sanoittamisessa. Jo suunnitteluvaiheessa Nurmijärven Klubitalolle perustettiin Mielekäs Tulevaisuus -teemaryhmä, joka kokoontui säännöllisesti valmistaakseen ja innostaakseen osallistujia varsinaisiin työpajoihin. Ryhmä keskittyi herättelemään tulevaisuusajattelua ja ihmisen henkilökohtaista muutosta. Etupainotteisella tutustumisella tulevaisuusajattelun teemaan haluttiin varmistaa, että osallistuminen työpajoihin onnistuisi mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Hankkeen punaisena lankana olleen toipumisorientaatioajattelun mukaisesti työpajojen suunnittelussa huomioitiin hyvinvoinnin kannalta keskeiset teemat kuten toivo ja osallisuus.

Hankkeen työpajat yhdistivät yksilön tulevaisuustoimijuutta kehittäviä harjoituksia sekä hyvinvointialueen tulevaisuustyöskentelyä. Tulevaisuusvalta-teemasta työpajoissa oli puhumassa Diakonissalaitoksen asiantuntija. Hän myös piti molemmissa työpajoissa henkilökohtaisen tulevaisuustoimijuuden kehittämiseen liittyvän harjoituksen. Minun tulevaisuuteni -tehtävävihkon suunnittelu ja toteutus tehtiin Klubitalon yhteisön voimin. Työpajoissa osallistajat pääsivät ideoimaan, kommentoimaan ja testaamaan vihkon eri osioita.

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

Hyvinvointialueen tulevaisuustyöskentelyssä työpajojen osallistujat olivat keskeisessä roolissa sekä skenaarioiden työstämisessä että arvioimisessa. Mielekäs Tulevaisuus - kokeiluhanke linkittyi hyvinvointialueella käynnissä olevaan ennakointi- ja tulevaisuustyöskentelyyn, jossa kehittämis- ja tulevaisuuslautakunnan johdolla pohdittiin vaihtoehtoisia tulevaisuuksia hyvinvointialueelle vuonna 2040. Kehittämis- ja tulevaisuuslautakunnan, hyvinvointialueen johtoryhmän sekä Mielekäs Tulevaisuus - kokeiluhankkeen työskentelyt täydensivät toisiaan syksyn 2024 aikana.

Ensimmäisessä Mielekäs Tulevaisuus -työpajassa 11. lokakuuta osallistujat pohtivat valikoitujen teemojen (*luottamus, teknologia, vastuullisuus, palvelut*) kautta mitä asioita hyvinvointialueen toivotaan ratkaisevan vuoteen 2040 mennessä. Työskentelyn tuotoksia hyödynnettiin hyvinvointialueen tulevaisuusskenaarioiden muotoilussa. Toisessa työpajassa 3. joulukuuta osallistujat arvioivat työskentelyyn valikoituneen ”Digitaalisten hyvinvointipalvelujen vallankumous” -skenaarioluonnoksen tuomia mahdollisuuksia ja uhkia sekä laativat toimenpide-ehdotuksia riskien varalle. Hyvinvointialueen kehittämis- ja tulevaisuuslautakunta käsitteli kolme muuta skenaariota ja yhdessä näiden työskentelyjen tuotokset muodostivat pohjan ns. välttämättömien toimenpiteiden tunnistamiseen. Välttämättömät toimenpiteet ovat sellaisia, joihin hyvinvointialueen on syytä ryhtyä, riippumatta siitä minkälainen skenaario tai tulevaisuuskuva lopulta toteutuu.

Mielekäs Tulevaisuus- hanke eteni suunnitellusti ja työpajat toteutettiin aikataulun mukaisesti. Hankkeen päävaiheet kuukausittain:

Aikataulu	Hankkeen eteneminen
Elokuu	Työpajojen suunnittelu yhteistyössä kohderyhmän edustajan kanssa
Syyskuu	Teemaryhmätoiminnan käynnistyminen Nurmijärven Klubitalolla ja alkukartoitus osallistujille
Lokakuu	Ensimmäinen työpaja 11.10., jossa aiheina mm. tulevaisuusajattelu -teemaan tutustuminen, Minun Tulevaisuuteni -vihkon suunnittelu, skenaarioiden muotoilua eri teemojen kautta
Marraskuu	Työpajojen välissä hyvinvointialueen tulevaisuusskenaarioita muotoiltiin työpajan tuotosten pohjalta ja tehtävävihkoa jatkojalostettiin
Joulukuu	Toinen työpaja 3.12., jossa aiheina mm. tulevaisuusvalta, vihkon luonnoksen kommentointi ja testaus, skenaarioiden vaikutusten arviointi sekä työpajan päätteeksi loppukartoitus
Tammi-helmikuu	Minun Tulevaisuuteni -vihkon viimeistely ja taitto
Maalis-huhtikuu	Hankkeen raportointi ja vihkojen postitus työpajojen osallistujille. Toimintamallin kuvaus.
Toukokuu	Hankkeen loppuraportin julkaisu, hankkeen vaikutusten arviointi sekä päätös toimintamallin jatkosta

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

3 Tavoitteiden arviointi

3.1 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli monipuolistaa hyvinvointialueen tulevaisuuskeskustelussa kuuluvia ääniä ja vahvistaa yksilöiden tulevaisuusajattelutaitoja sekä vaikuttamismahdollisuuksia yhteisen tulevaisuuden rakentamiseksi. Keskittymällä erityisesti mielenterveyskuntoutujien kuulemiseen hankkeessa pyrittiin tavoittamaan myös niitä ääniä, jotka usein jäävät strategiatyössä kuulumatta. Tavoitteena oli myös kehittää toimintamalli, jota voidaan soveltaa laajemmin eri kohderyhmille ja integroida osaksi hyvinvointialueiden ennakointi- ja strategiatyötä. Moniäänisempi tulevaisuustyöskentely tukee laadukkaampaa päätöksentekoa ja palvelujen kehittämistä asiakaslähtöisesti.

Hankkeen päätavoitteet olivat:

- 1) Osallistujien tulevaisuustoimijuuden kehittyminen
- 2) Moniäänisyyden lisääminen hyvinvointialueen tulevaisuuskeskustelussa
- 3) Tulevaisuustyöskentelyn osallistamisen toimintamallin kokeilu

3.1.1 Tavoite 1: Osallistujien tulevaisuustoimijuuden kehittyminen

Osallistujien tulevaisuustoimijuuden kehittymistä mitattiin ja arvioitiin alku- ja loppukartoitusten avulla. Alkukartoitukseen vastasi yhteensä 18 henkilöä. Heistä 11 osallistui 19.8. järjestettyyn Mielekäs Tulevaisuus -teemaryhmään Nurmijärven Klubitallolla ja seitsemän osallistui 23.9. teemaryhmän vierailuun Tuusulanjärven Klubitallolla. Loppukartoitus toteutettiin joulukuussa toisen työpajan päätteeksi, ja siihen vastasi niin ikään 18 henkilöä. Vastaajista 10 oli osallistunut Nurmijärven Klubitallon Mielekäs Tulevaisuus -teemaryhmään, kuusi oli ollut mukana lokakuun ensimmäisessä työpajassa, ja kuusi henkilöä oli paikalla ensimmäistä kertaa.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että osallistujien yleinen ymmärrys tulevaisuusvallasta ja tulevaisuusajattelusta kasvoi hankkeen aikana merkittävästi. Kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista tulevaisuuteen vahvistui jonkin verran, samoin kuin ymmärrys erilaisista tulevaisuuden vaihtoehdoista. Kysymyksessä ”Koetko, että voit vaikuttaa hyvinvointialueen tulevaisuuteen?” myönteisten vastaajien osuus nousi 28 prosentista 61 prosenttiin. Toisin sanoen **osallistujien kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa hyvinvointialueen tulevaisuuteen kasvoi 33 % kokeiluhankkeen myötä**. Tuloksia vahvistavat työpajoista suullisesti saatu palaute, jonka mukaan muutokset ajattelussa ovat nimenomaan lisänneet positiivista mielikuvaa tulevaisuudesta. Esimerkiksi erään osallistujan mukaan tulevaisuustyöskentelyn myötä on helpompi hyväksyä tiettyjä väistämättömiä tosiasioita kuten digitaalisten palvelujen määrän kasvu.

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

ALKUKARTOITUS (n = 18)	en tiedä	en/ei	hieman	kyllä, vähän	kyllä, paljon
1. Oletko kuullut tulevaisuusvallasta ennen? *	1	13	3	1	0
2. Tunnetko käsitteen tulevaisuusajattelu?	0	11	3	4	0
3. Voiko mielestäsi tulevaisuuteen vaikuttaa?	0	0	6	8	4
4. Voitko vaikuttaa omaan tulevaisuuteesi?	0	1	3	10	3
5. Näetkö tulevaisuudessa vaihtoehtoja?	1	0	6	5	6
6. Koetko, että voit vaikuttaa hyvinvointialueen tulevaisuuteen?	1	5	7	4	1

*Tulevaisuusvalta on valtaa vaikuttaa siihen, mitä tulevaisuudessa pidetään mahdollisena tai toivottavana.

LOPPUKARTOITUS (n = 18)	en tiedä	en/ei	hieman	kyllä, vähän	kyllä, paljon
1. Oletko kuullut tulevaisuusvallasta ennen? *	1	4	4	4	4
2. Tunnetko käsitteen tulevaisuusajattelu?	3	1	1	8	5
3. Voiko mielestäsi tulevaisuuteen vaikuttaa?	0	0	2	11	4
4. Voitko vaikuttaa omaan tulevaisuuteesi?	1	0	1	11	5
5. Näetkö tulevaisuudessa vaihtoehtoja?	0	0	4	10	4
6. Koetko, että voit vaikuttaa hyvinvointialueen tulevaisuuteen?	1	3	3	11	0

Alku- ja loppukartoituksen tulokset

Yhteenvedon voidaan todeta, että työpajoissa onnistuttiin lisäämään osallistujien tulevaisuustietoisuutta sekä uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Hankkeessa kehitetty Minun tulevaisuuteni -tehtävävihko on oiva työkalu avuksi tulevaisuustoimijuuden vahvistamiseen. Sen avulla voi kehittää omaa kykyä hahmottaa, rakentaa ja edistää toivottuja tulevaisuuksia.

3.1.2 Tavoite 2: Moniäänisyyden lisääminen hyvinvointialueen tulevaisuuskeskustelussa

Heikommassa asemassa olevien ryhmien osallistaminen hyvinvointialueen tulevaisuuskeskusteluun ja strategiatyöskentelyyn lisää moniäänisyyttä ja siten tukee laadukkaampaa päätöksentekoa sekä palvelujen kehittämistä asiakaslähtöisesti. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen strategiaprosessissa tavoitellaan laajaa osallisuutta, jonka

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

avulla pyritään painottamaan erilaisten äänien ja näkemysten huomioon ottamista päätöksenteossa. Hyvinvointialueella toteutetun ennakointi- ja tulevaisuustyöskentelyn tavoitteena on varmistaa, että vuoden 2025 aikana päivitettävä hyvinvointialuestrategia vastaa entistä paremmin muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin ja tarpeisiin. Kokeiluhankkeella etsittiin tapoja moninaistaa prosessiin osallistuvien joukkoa. Työskentelyssä hyödynnettiin menetelmänä mm. skenaariotyöskentelyä, jossa tarkoituksena oli tulevaisuuteen peilaten tunnistaa ja tarkastella erilaisia mahdollisia kehityskulkuja, jotka vaikuttavat hyvinvointialueen ja sen asukkaiden tulevaisuuteen. Mielekäs tulevaisuus -kokeiluhankkeen avulla hyvinvointialueen tulevaisuustyöskentelyyn, johon perinteisesti olisi osallistunut lähinnä Keusoten luottamushenkilöitä ja asiantuntijoita, pääsi mukaan täysin uusi kohderyhmä, eli klubitalojen yhteisö. Tulevaisuuskeskusteluun saatiin hankkeen myötä mukaan uudenlaista moniäänisyyttä toivotuista tulevaisuuksista, myös sellaisilta osallistujilta, joita ei välttämättä aktiivisesti kuulla yhteiskunnallisessa keskustelussa tai joilla ei ole osallistumiseen resursseja.

Kokeiluhankkeen työpajat toteutuivat suunnitellusti ja niissä käsiteltiin hyvinvointialueen tulevaisuutta eri metodein ja vaihtelevista näkökulmista. Ensimmäisessä työpajassa osallistujat pääsivät ideoimaan ja pohtimaan hyvinvointialueen tulevaisuutta annettujen teemojen kautta. Työpajan tuotosten pohjalta hyvinvointialueen skenaarioaihoita muokattiin osallistujien näkemyksiä paremmin vastaaviksi. Niihin muun muassa lisättiin osallistujien ideoimia tulevaisuuden hoitomuotoja sekä toisaalta painotettiin keskusteluissa esille nousseita huolia. Toisessa työpajassa osallistujat pääsivät arvioimaan yhtä skenaarioluonnosta, joka työpajan jälkeen viimeisteltiin osallistujien nostamien huomioiden mukaisesti. Lisäksi osallistujien esille nostamat mahdollisuudet ja uhat sekä toimenpide-ehdotukset riskien varalle tulivat suoraan mukaan skenaariotyöskentelyn siirtyessä viimeiseen vaiheeseen eli ns. välttämättömien toimenpiteiden tunnistamiseen. Kokonaisuudessaan skenaariotyöskentelyn tuotokset ovat keskeinen strategiatyön valmisteluvaiheen tuotos, jota hyödynnetään hyvinvointialuestrategian päivittämisessä kuluvan vuoden aikana.

Kerätyn palautteen perusteella osallistujat pitivät merkityksellisenä sitä, että juuri heitä kuultiin osana hyvinvointialueen tulevaisuustyöskentelyä. Työpajojen tuotokset otettiin aidosti mukaan strategiaprosessiin ja niitä käsiteltiin yhdenvertaisesti kehittämis- ja tulevaisuuslautakunnan sekä hyvinvointialueen johtoryhmän työskentelyjen rinnalla. Lisäksi työpajojen voidaan todeta lisänneen tietoisuutta hyvinvointialueen toiminnasta sekä vahvistaneen osallistujien ajatusta siitä, että olemme kaikki yhdessä tekemässä yhteistä tulevaisuutta.

3.1.3 Tavoite 3: Tulevaisuustyöskentelyn osallistamisen toimintamallin kokeilu

Kokeiluhankkeen kolmantena tavoitteena oli kuvata toimintamalli, jolla tulevaisuusvallan laajentamista voisi integroida osaksi hyvinvointialueen jatkuvaa strategiaprosessia, ja jota myös muut hyvinvointialueet sekä Klubitalot valtakunnallisesti voisivat halutessaan hyödyntää. Toimintamallin tarkoituksena olisi kannustaa hyvinvointialueita ottamaan mukaan erityisiä heikommassa asemassa olevia ryhmiä jo hyvin varhaisessa vaiheessa strategiatyöskentelyä.

Kokeiluhankkeesta jäi erittäin positiivinen kokemus Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Nurmijärven Klubitalot olivat yhteistyökumppanina innostuneita, aktiivisia ja oma-aloitteisia, mikä mahdollisti työpajojen suunnittelun tiiviissä yhteistyössä kohderyhmän edustajien

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

kanssa. Hankkeen kohderyhmän, eli mielenterveyskuntoutujien, tarpeet tulivat tiiviin yhteissuunnittelun myötä huomioiduiksi ja työpajoista saatiin osallistujilta erinomaista palautetta. Hyvinvointialueen näkökulmasta toimintatapa, jossa strategiatyöpajoja suunniteltiin yhteistyössä aktiivisen paikallisen toimijan kanssa heikommassa asemassa olevan kohderyhmän osallistamiseksi tulevaisuuskeskusteluun, osoittautui erittäin toimivaksi. Kokeilun myötä hyvinvointialueella on paremmat valmiudet osallistaa erilaisia kohderyhmiä, jotka eivät muuten pääsisi ääneen tulevaisuuskeskusteluissa. Toimintamallin vakiinnuttaminen osaksi jatkuvaa strategiaproessia on pitkän aikavälin toimenpide, joka on riippuvainen käytettävissä olevista resursseista. Hankkeesta saatujen positiivisten tulosten perusteella vakiinnuttamiseen kannattaa kuitenkin pyrkiä.

Toimintamallia pyrittiin kuvaamaan yhteistyössä palvelumuotoilijan kanssa, joka sai hankkeen materiaalit toimintamallin konseptoinnin pohjaksi. Toimintamallin konseptointiin ja kuvaukseen ei kuitenkaan pystytty laittamaan tarvittavaa määrää resursseja hankkeen puitteissa, jonka vuoksi hankkeen kolmatta tavoitetta ei täysin saavutettu.

3.2 Haasteet ja ratkaisut

Hanke eteni ilman merkittäviä haasteita, ja kaksi kolmesta päätavoitteesta saavutettiin onnistuneesti. Palveluntuottajan valitseminen toimintamallin konseptointiin jo hankkeen alkuvaiheessa olisi ollut tehokkaampaa ja tuottavampaa, mutta päätöstä jouduttiin lykkäämään, kunnes varmistui, kuinka paljon hankebudjetista jäisi varoja palvelumuotoiluun. Lisäksi hankkeen viestintään olisi kannattanut varata enemmän resursseja, sillä erityisesti ulkoinen viestintä hankkeen ulkopuolisille tahoille jäi hankeaikana suppeaksi rajallisista resursseista johtuen.

Tulevaisuusvallan laajentamisen näkökulmasta keskeisin haaste liittyy hankkeen jatkoon, eli siihen, pystyykö hyvinvointialue vakiinnuttamaan toimintatavan osaksi jatkuvaa strategiaproessia. Toimintamallin vakiinnuttamisen onnistumista pystytään arvioimaan vasta hankkeen päätyttyä pidemmällä aikavälillä.

3.3 Hankkeen kohderyhmä

Hankkeen kohderyhmänä olivat Keski-Uudenmaan alueen mielenterveyskuntoutajat. Työpajoihin sekä niitä edeltäneeseen työskentelyyn osallistui jäseniä Nurmijärven ja Tuusulanjärven Klubitalojen yhteisöistä sekä Hyvinkään Verson jäseniä Klubitalojen yhteistyöverkoston kautta. Ensimmäiseen työpajaan Nurmijärven Klubitalolle tavoiteltiin 20 osallistujaa. Tavoite jopa ylittyi, sillä peruutuksista huolimatta työpajaan osallistui 21 jäsentä. Toinen työpajan järjestettiin Nurmijärven Röykkä Resortissa, johon tavoiteltiin 40 osallistujaa, mutta lopullinen osallistujamäärä jäi odotettua pienemmäksi. Ilmoittautuneista lähes kolmasosa jätti tulematta tai ei päässyt paikan päälle. Toisen työpajan osallistujamäärä oli lopulta sama kuin ensimmäisessä, eli 21 osallistujaa. Osallistujien tavoittamiseen vaikuttivat muun muassa hankalammin saavutettava tila ja sen myötä logistiset ongelmat, kun yhteiskyydit eivät toteutuneet suunnitellusti.

Hankkeessa onnistuttiin kuitenkin saamaan monipuolisesti edustajia kohderyhmästä mukaan työpajoihin ja palautteen mukaan molemmat työpajat olivat erittäin onnistuneita.

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

3.4 Hankkeen tuotokset

Kokeiluhankkeen keskeisiä tuotoksia olivat Minun tulevaisuuteni -tehtävävihko sekä kuvaus toimintamallista heikommassa asemassa olevien ryhmien osallistamiseksi hyvinvointialueen strategiatyöskentelyyn. Tehtävävihkoa tullaan testaamaan Klubitaloilla osana mielenterveyskuntoutujien valmennusta.

- Hankkeessa kehitetty tehtävävihko löytyy Nurmijärven Klubitalojen verkkosivuilta: [Minun tulevaisuuteni -tehtävävihko](#). Vihkoa voidaan hyödyntää niin yksilön toimesta tulevaisuustoimijuuden vahvistamiseksi kuin tulevaisuusaiheisten työpajojen osana.
- Kuvauksen hankkeessa kehitetystä toimintamallista moniäänisyyden lisäämiseksi strategiaproessiin saa pyydettäessä hanna.raevuori@keusote.fi

Hyvinvointialueen strategian arviointi ja ennakointityö 2040 –loppuraporttiin voi tutustua Keusoten verkkosivuilla: [Strategia ja arvot](#).

3.5 Viestintä

Hankkeelle laadittiin viestintäsuunnitelma, joka toteutui pääosin suunnitellusti. Sisäinen viestintä kohderyhmälle oli monikanavaista ja toteutui suunnitelman mukaisesti herättäen kiinnostusta työpajoihin. Ulkoista viestintää tehtiin pääasiassa tiedotteiden muodossa. Hankkeen oppeja ja tuloksia viestitään hankkeen päätyttyä yhteistyössä Keusoten, Klubitalojen ja Sitran toimesta.

Keskeiset tiedotteet:

- [Mielenterveyskuntoutujien ääni kuuluviin – Keusoten ja Klubitalojen yhteishanke tulevaisuusvallan laajentamiseksi käynnistyy](#) (tiedote 13.6.2024)
- [Mielekäs Tulevaisuus -työpajassa hahmoteltiin hyvää tulevaisuutta](#) (tiedote 23.10.2024)
- [Mielekäs Tulevaisuus -työpajassa tasapainoteltiin teknologian hyötyjä ja inhimillisiä tarpeita](#) (tiedote 13.1.2025)
- [Keusoten uutta hyvinvointialuestrategiaa valmistellaan vuoden 2025 aikana](#) (tiedote 25.2.2025)

4 Hyödyllisiä oppeja

4.1 Hankkeen keskeiset opit

Keskeisin oppi oli tiivis yhteistyö hyvinvointialueen ja Klubitalojen välillä sekä kohderyhmän edustajan panos työpajojen suunnittelussa. Yhteistyö paikallisen toimijan kanssa, joka kokoaa yhteen valitun kohderyhmän edustajia, on motivoitunut ja innostunut sekä kykenee irrottamaan työskentelyyn työaika, on ehdoton edellytys työskentelyn onnistumiselle. Motivoitunutta yhteistyökumppania kannattaa hakea olemassa olevien rakenteiden kautta esimerkiksi hyvinvointialueen järjestöneuvottelukunnasta tai vastaavasta verkostosta.

Tutustuminen käsiteltävään aiheeseen teemaryhmätoiminnan kautta madalsi osallistujien kynnystä osallistua varsinaiseen työpajaan ja auttoi herättämään kiinnostusta myös teemaryhmän ulkopuolisissa. Tehtävävihon tekeminen oli Klubitalojen näkökulmasta työlästä ja aikaa vievää, mutta valmiin tuotoksen avulla on helppo järjestää Mielekäs

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

tulevaisuus -teemaryhmätoimintaa yhdistettynä ammattilaisten omiin materiaaleihin. Jo heti hankkeen alussa oli päätetty, että hankkeesta halutaan jäädän jotain konkreettista osallistujille itselleen ja tähän tulevaisuustaitojen kehittämiseen sekä vaihtoehtoisten tulevaisuuksien miettimiseen tarkoitettu tehtävävihko sopii erinomaisesti. Tarkoituksena oli saada hankkeelle ja teemaryhmälle jatkoa mielekkään tulevaisuuden rakentamiseksi itsenäisesti ja omaan tahtiin vihkon avulla.

Työpajojen käytännön järjestelyjen osalta tärkein oppi oli tilavalinta. Ensimmäisen työpajan erinomainen onnistuminen antoi olettaa, että toisen pajan osalta osallistujamäärä onnistuttaisiin tuplaamaan, mutta tässä ei päästy tavoitteeseen. Keskeisenä oppina on pysytellä kohderyhmän edustajille tutuissa tiloissa. Työpajojen sisältöä pidettiin onnistuneena ja tässä keskeinen tekijä oli työskentelyn monipuolisuus. Työpajat yhdistelivät henkilökohtaista tulevaisuustoimijuuden vahvistamiseen tähtäävää työskentelyä sekä laajempaan kontekstiin sidottua työskentelyä, eli tässä tapauksessa hyvinvointialueen strategiatyöskentelyä. Työpajoihin onnistuttiin saamaan vaihtelevuutta, kun harjoituksia ja työskentelyosioita oli sekä omaksi hyödyksi että hyvinvointialueen hyödyksi.

4.2 Riskit

Hankesuunnitelmassa tunnistetut riskit toteutuivat osittain.

Hankesuunnitelmassa tunnistetut riskit	Riskien toteutuminen
Osallistujia ei saada, ei riittävää kiinnostusta	Kiinnostusta onnistuttiin herättämään, mutta toisen työpajan tilavalinta ei tukenut osallistujamäärätavoitteessa onnistumista.
Resurssien riittämättömyys - ei riittävästi työaikaa (sidosryhmillä, vastuuhenkilöillä) - ei saada riittävästi fasilitaattoreita - ei saada sopivia asiantuntijoita	Riski ei toteutunut. Toteutuneeseen osallistujamäärään suhteutettuna fasilitaattoreiden määrä oli sopiva ja ulkopuolinen asiantuntija oli erinomainen. Työaikaa pystyttiin jyvittämään hankkeelle siinä määrin, että tärkeimmät tavoitteet saavutettiin.
Skenaariotyöskentely hyvinvointialue kontekstissa on liian vaikea	Riski ei toteutunut. Valtaosa osallistujista oli tyytyväisiä työskentelyn teemoihin.
Viestintä ei tue kokeiluhankkeen toteutusta - ei viestitä tarpeeksi avoimesti - ei huomioida viestinnässä kohderyhmää tarpeeksi - kutsukirjeet epäonnistuvat sisällöllisesti	Riski toteutui osittain. Sisäinen viestintä tavoitti kohderyhmän suunnitellusti, mutta ulkoista viestintää olisi voinut olla määrällisesti enemmän.

Hanna Raevuori
Tanja Kivikoski
Tiia Aksimsek

30.4.2025

4.3 Jatkotoimenpiteet

Seuraavaksi tarkoituksena on jakaa hankkeen oppeja ja kertoa toimintamallista aiheesta kiinnostuneille. Hyvinvointialueen näkökulmaa tullaan avaamaan Sitran Tulevaisuus kuuluu kaikille –tilaisuudessa 27.5.2025 ja Minun tulevaisuuteni –tehtävävihkoa jaetaan kiinnostuneille sekä painettuna että nettiversiona. Tehtävävihkoa voidaan hyödyntää esimerkiksi mielenterveyskuntoutujien tulevaisuusvalmennuksessa sekä osana järjestöjen ennakointityötä.

Hankkeen tuotokset ovat mukana hyvinvointialuestrategiaa päivitettäessä. Toimintamallin vakiinnuttaminen osaksi jatkuvaa strategiaprosessia tapahtuu pidemmällä aikavälillä ja hyvä ajankohta seuraavalle heikommassa asemassa olevan kohderyhmän osallistamiselle voisi olla esimerkiksi strategian väliarvioinnin yhteydessä v. 2027.

5 Terveisiä rahoittajalle

5.1 Palautetta rahoittajalle

Ilman Sitran rahoitusta hanketta ei olisi voitu toteuttaa. Sparraustuki ja yhteiset työskentelypäivät olivat hyvin järjestettyjä, ja hankkeen myötä syntyi arvokas tulevaisuusvaltavverkosto. Kiitos mahdollisuudesta toteuttaa tämä tärkeä työ!